

**Materiál na rokovanie
Hospodárskej a sociálnej rady SR
dňa 23. 05. 2022**

k bodu č. 8

**Stanovisko ZMOS
k materiálu: Implementácia európskych štrukturálnych a investičných fondov k
30.04.2022**

Všeobecne k návrhu:

Materiál Implementáciu európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF) k 30.04.2022 na rokovanie Hospodárskej a sociálnej rady SR predkladá podpredsedníčka vlády a ministerka investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR.

Materiál poskytuje informáciu o:

- aktuálnom kontrahovaní a čerpaní programov európskych štrukturálnych a investičných fondov k 30.04.2022;
- výške nekontrahovaných a nevyčerpaných finančných prostriedkov podľa jednotlivých operačných programov a ich riadiacich a sprostredkovateľských orgánov, a tiež podľa jednotlivých rezortov, a to za všetky operačné programy v rámci európskych štrukturálnych a investičných fondov;
- opatreniach vlády Slovenskej republiky a MIRRI SR na zrýchlenie čerpania ako aj na riešenia aktuálnych kríz, ktorým Slovenská republika čelí.

Stanovisko ZMOS:

ZMOS oceňuje snahu o zlepšenie čerpania EŠIF 2014-2020 zo strany Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR a ďalších gestorov jednotlivých operačných programov v pozícii riadiacich či sprostredkovateľských orgánov.

Aj napriek prijatým opatreniam a snahe rýchlejšieho čerpania kontrahovaných, ale aj nekontrahovaných zdrojov, čerpanie na úrovni 54,21% je znepokojujúce. ZMOS stále vidí priestor na prijatie takých opatrení, ktoré uľahčia žiadateľom a prijímateľom jednoduchšie a flexibilnejšie čerpanie zdrojov EŠIF na projekty podporujúce hospodársky a sociálny rozvoj v území do 2023, preto za nevyhnutné považujeme:

- zvýšenie počtu kapacít na riadiacich a sprostredkovateľských orgánoch s cieľom urýchlenia procesov a prijímania potrebných rozhodnutí smerom k žiadateľom a prijímateľom. Aj napriek potrebe dodatočných zdrojov na navýšenie kapacít, pôjde stále o menšiu finančnú ujmu pre štát v porovnaní s výškou nevyčerpaných zdrojov EŠIF do 2023, ktoré môžeme očakávať na základe predložených analýz v tomto materiáli.

- riešenie skokového nárastu cien materiálov a komodít v dopytovo-orientovaných projektoch na miestnej a regionálnej úrovni, ktorý považujeme za zásadný problém v území a ktorý je výsledkom odstúpania dodávateľov od zmlúv uzatvorených v rámci realizácie projektov samospráv z EŠIF.

Cieľom kohéznej politiky EÚ a teda aj zdrojov z kohéznej politiky EÚ 2014-2020 pre SR je podpora vyváženého sociálneho-ekonomického rozvoja regiónov a znižovanie regionálnych disparít. Ide aj o verejné investície na miestnej a regionálnej úrovni, ktoré už viac-menej vieme, kam potrebujeme investovať resp. alokovať. Krízy posledných dvoch rokov vo významnej miere ovplyvnili implementáciu týchto verejných investícií zo zdrojov EÚ, štátneho rozpočtu, a rozpočtov konkrétnych prijímateľov. ZMOS vníma, že je potrebné sanovať dodatočné a nepredvídané náklady spôsobené krízami posledných dvoch rokov, ale je na dôkladnom zvážení, či zdroje, ktoré majú už svoje vymedzenie, majú pokrývať tieto dodatočné a nepredvídané náklady, čo je v reále na úkor pôsobenia kohéznej politiky a v prospech pretrvávania zaostalosti a rozvoja regiónov Slovenska. Flexibilita zo strany Európskej komisie je potrebná, aby sme mohli dočerpať zdroje EŠIF 2014-2020, ale nie je na mieste flexibilita na úkor zdrojov pre rozvoj krajiny a jej regiónov. Sme za to, že na sanovanie potrieb a zvýšených nákladov sú potrebné dodatočné zdroje EÚ berúc do úvahy skutočnosť, že eurofondy predstavujú 80% verejných investícií na rozvoj v SR. V prípade covidovej krízy sa tak udialo, čo sa však neudialo v prípade migračnej krízy a nevieme, aké opatrenia na úkor zdrojov kohéznej politiky nás ešte čakajú v súvislosti s energetickou krízou.

Záver:

ZMOS berie materiál Implementácia európskych štrukturálnych a investičných fondov k 30.04.2022 na vedomie a trvá na vyššie uvedených pripomienkách vo vzťahu k dočerpaniu EŠIF 2014-2020 a k sanovaniu nepredvídaných nákladov spôsobených krízami z týchto európskych zdrojov.

Branislav Tréger
predseda ZMOS